

РУС ТЕЛЕНДӘ БЕЛЕМ БИРҮ ОЕШМАЛАРЫНЫҢ
ТАТАР ТӨРКЕМНӨРЕНДӘ БЕЛЕМ АЛУЧЫ УКУЧЫЛАР ӨЧЕН
ТАТАР ТЕЛЕННӨН ОЛИМПИАДА

БИРЕМНӨРЕ

(2025-2026 нчы уку елы)

6 нчы сыйныф

Үткәрү вакыты – 150 минут

Максималь балл – 58

I. Тестлардан дөрес җавапны билгеләгез.

1. Тел уртасы тартыгын билгеләгез. (2 балл)

- а) [Җ]
- ә) [Й]
- б) [х]
- в) [ң]

2. Рәт гармониясенә буйсынмаган сүзгә билгеләгез. (2 балл)

- а) елан
- ә) төлкә
- б) чишмә
- в) дөнья

3. Ачык иҗекләрдән генә торган сүзгә билгеләгез. (2 балл)

- а) өчпочмак
- ә) коймак
- б) кыстыбый
- в) гөбәдия

4. **Йомшак** сүзгә күчәрелмә мәгънәдә кулланылган рәтгә билгеләгез. (2 балл)

- а) йомшак тавыш
- ә) йомшак юрган
- б) йомшак меңдәр
- в) йомшак кәнәфи

5. Искергән сүзгә билгеләгез. (2 балл)

- а) мәчет
- ә) алпавыт
- б) намаз
- в) табигать

6. Ясалма нигезле сүзгә билгеләгез. (2 балл)

- а) суык
- ә) алка
- б) бүрек
- в) кунак

7. Рәвешне билгеләгез. (2 балл)

- а) оялчан
- ә) чөнки
- б) әкрән
- в) матур

8. Сызыкча аша языла торган кисәкчәне билгеләгез. (2 балл)

- а) кып
- ә) дөм
- б) түгел
- в) гына

9. Билгесез үткән заман хикәя фигыльне билгеләгез. (2 балл)

- а) ашый
- ә) аша
- б) ашады
- в) ашаган

10. Жөмләнең иясен билгеләгез. (2 балл)

Кечкенә генә сандыкка бөтен дөнья сыйган. (Мәкаль)

- а) сандыкка
- ә) бөтен
- б) дөнья
- в) сыйган

II. Теоретик бирем.

Сызыклар өстенә тиешле сүзләрне языгыз. (6 балл)

Сүзләрнең әйтелешен _____ бүлеге өйрәнә. [э] авазы сүз уртасында һәм сүз _____ е хәрефе белән белдерелә. Әйтелеше бер, ә язылышы төрле булган сүзләр _____ дип атала. _____ сүзләр сызыкча аша языла. Саннар _____ яисә цифрлар белән языла. Ия белән хәбәрдән генә торган жөмлә _____ жөмлә була.

III. Башыгызны эшләтегез.

Кушма сүзләрнең беренче компонентларын уйлап языгыз. (4 балл)

_____ бау

_____ кискеч

_____ түбән

_____ тирәк

IV. Гамәли-ижади бирем.

1. Жөмлэләрне татар теленә тәржемә итеп языгыз. (6 балл)

Каждое утро на луг прилетает стайка воробьёв. _____

Я открываю окно. _____

Бросаю им семена, сухой хлеб. _____

2. Шигырьне укыгыз һәм биремнәрне эшләгез.

ЧАҢҖЫ БЕЛӘН ДУС БУЛСАҢ

Һәр ял көнне тауда шуам,

Рәхәт шул чөнки анда.

Кем белә, бәлки, тиздән мин

Булырмын чемпион да.

Чемпион да булмам, бәлки,

Тик шуны яхшы беләм:

Сырхау һәрчак читтә йөри,

Дус булсаң чаңгы белән. (Л.Лерон)

күчереп языгыз. (2 балл) _____

2.2. Тел арты ассимиляциясе күзәтелгән сүзгә күчереп языгыз. (1

2.3. **Сырхау** сүзенең синонимнарын языгыз. (2 балл) _____

2.4. Исемнең баш килештә килүен таләп итүче бәйләкне күчереп языг

балл) _____

2.6. **Булдырмын** фигыленэ морфологик анализ ясагыз. (3 балл)

3. «Ял көнөндө» дигән темага 8-10 жөмлөдөн торган инша языгыз. (12 ба)

[illegible]